

Nr 516.

Av herr **Boija m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 51, angående anslag till ytterligare aktieteckning i Norrbottens Järnverk aktiebolag, m. m.*

I det ekonomiska läge, vari Norrbottens Järnverk i dag befinner sig, har Kungl. Maj:t i proposition nr 51 föreslagit dels att å kapitalbudgeten anvisas ett investeringsanslag på 200 milj. kr. för inlösandet av lån på 180 milj. och viss merkostnad för utbyggnaden å tillsammans 20 milj. kr., dels att låta Norrbottens Järnverk disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret av högst 75 milj. kr., dels att till avskrivningar å statens aktier i Norrbottens Järnverk anvisas ett anslag på 30 milj. kr. Detta förslag har framkommit efter framställning från styrelsen för Norrbottens Järnverk, som dock enligt framlagda kalkyler uppskattat behovet av rörelsekapital till 110 milj. minus 6 milj. som tidigare erhållits, alltså 104 milj. kr. totalt, och föreslagit att bolaget medges rätt att i riksbanken upplåna hela detta belopp.

Orsakerna till företagets svårigheter är att finna i så många samverkande omständigheter, att de icke i detta sammanhang kan, ej heller behöver redovisas. Uppenbart är dock, att läget i dag skulle ha varit betydligt gynnsammare, därest företagets omfattning begränsats på sätt, som skisserats i en reservation av herrar Ohlin och Petersson till statsutskottets utlåtande nr 241/1946. Även om därigenom förluster icke kunnat undvikas, hade de blivit av rimligare storleksordning. Dessutom hade man då haft möjlighet att bättre behärska både anläggnings- och driftkostnader.

Varken Kungl. Maj:ts eller styrelsens nu föreliggande förslag innebär en långsiktig lösning eller effektiv sanering av järnverkets ekonomiska situation. De skulle snarast utgöra en injektion som hjälper för dagen men icke för morgondagen. Detta framgår med önskvärd tydlighet av styrelsens redogörelse, där man trots mycket försiktiga avskrivningar räknat med att endast kunna förränta ca 85 milj. av anläggningskapitalet. Det är för övrigt tvivelaktigt, om man hjälper företaget genom att med vissa mellanrum ge dylika otillräckliga transfusioner i form av några tiotal miljoner kronor. Förr eller senare torde en mer genomgripande rekonstruktion bli nödvändig, om bolagets verksamhet skall kunna fortsätta.

En dylik rekonstruktion av större dimensioner skulle självfallet kräva ett kapitaltillskott av mer betydande storleksordning. En sådan åtgärd kan därför icke komma i fråga utan att föregås av en noggrann teknisk-ekonomisk utredning angående bolagets dagsläge och framtida räntabilitetsutsikter med

en därpå grundad beräkning av företagets behov. Därjämte måste klarläggas i vilka former en eventuell rekonstruktion av bolaget lämpligen skulle ske. I detta syfte föreslår vi, att riksdagen hemställer till Kungl. Maj:t att tillkalla en utredning, sammansatt av på detta område verksam ekonomisk och teknisk sakkunskap.

Det torde från intet håll bestridas, att erfarenheterna av Norrbottens Järnverks snart femtonåriga historia blivit nedslående. Många har den meningen, att dessa erfarenheter blivit en nyttig läxa, eftersom statlig drift vid industriföretag av denna typ enligt erfarenheten skulle vara dömd att misslyckas. Andra håller däremot före, att utvecklingen vid Norrbottens Järnverk endast är ett resultat av mer tillfälliga, ogynnsamma omständigheter. Båda dessa meningsriktningar borde kunna enas om att en utredning som den ovan skisserade jämväl borde få i uppdrag att alternativt överväga möjligheten av och formerna för företagets överförande i enskild ägo. Detta måste i så fall förknippas med de garantier för företagets drift och fortbestånd i Norrbotten, som måste anses erforderliga med hänsyn till de allmänna förhållandena i denna del av vårt land.

Med stöd av vad som här anförts föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta

1. att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 51;
2. att hos Kungl. Maj:t begära tillkallandet av sakkunniga för utredning av Norrbottens Järnverks aktiebolags nuvarande status och dess framtida räntabilitetsutsikter med därpå grundade förslag till en mer genomgripande rekonstruktion av företaget, innefattande en prövning av olika alternativ bl. a. frågan om företagets eventuella överförande i enskild ägo under fullgoda garantier för järnverkets fortsatta drift, samt
3. att medgiva, att Norrbottens Järnverk aktiebolag må, i avvaktan på verkställandet av ifrågavarande utredning, efter beslut av Kungl. Maj:t disponera en kredit i riksgäldskontoret på 95 000 000 kronor.

Stockholm den 17 februari 1954.

John Löfroth.

Sigfrid Löfgren.

*G. Boija.
Carl S:son Schmidt.*